

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOLAUTAKUNTA/Jaosto

Oikaisuvaatimus, toimivalta, tuomioistuimet

Diaarinumero: 5xx/2018

Antopäivä: xx.xx.2018

Hakija vaati yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaa oikaisemaan lautakunnan puheenjohtajan päätöksen, jolla hakijan hakemus oli jätetty tutkimatta lautakunnan toimivaltaan kuulumattomana. Lautakunta katsoi, että asia ei yhdenvertaisuuslain 18 §:n 3 momentin mukaan kuulu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltaan, koska hakemus koski korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden menettelyä avoimien ovien päivän järjestämisessä. Näin ollen puheenjohtajan oli tullut päätöksellään hylätä hakemus lautakunnan toimivaltaan kuulumattomana.

Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös

Hakija vaatii yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaa oikaisemaan lautakunnan puheenjohtajan hänen asiassaan xx.xx.2018 tekemän päätöksen, jolla hakijan hakemus on jätetty tutkimatta lautakunnan toimivaltaan kuulumattomana ja käsittelemään hakemuksen.

Hakijan hakemus

Hakemuksessaan hakija katsoo tulleensa syrjityksi, kun korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus olivat järjestäneet toimitiloissaan avoimien ovien päivän, ja tilat olivat olleet esteelliset siten, että sähköpyörätuolia käyttävän hakijan ei ollut mahdollista päästä osallistumaan avoimien ovien päivään. Lisäksi hakija katsoo, että korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus ovat syrjineet häntä ja muita vammaisia laiminlyömällä niille viranomaisena kuuluvan velvollisuuden edistää yhdenvertaisuutta, kun ne eivät ole huomioineet esteettömyyttä ja syrjimättömyyttä systemaattisesti.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

Hakija katsoo, että avoimien ovien päivien järjestämisessä ei ole kyse tuomioistuimen lainkäyttötoiminnasta, joten yhdenvertaisuuslaki tulee sovellettavaksi, eikä yhdenvertaisuuslain 18 §:n 3 momentti sulje pois yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan valvontatoimivaltaa asiassa.

Esittelijän esitys

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta hylkää oikaisuvaatimuksen.

Päätösesityksen perustelut

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 8 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 4 luvussa annetaan säädökset yhdenvertaisuuslain noudattamista valvovista viranomaisista.

Yhdenvertaisuuslain 4 luvun 18 §:n 1 momentin pääsäännön mukaan lain noudattamista valvovat yhdenvertaisuusvaltuutettu, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta sekä työsuojeluviranomaiset.

Yhdenvertaisuuslain 18 §:n 1 momentin valvontaviranomaisia koskevaan pääsääntöön tehdään soveltamisrajaus lain 2 ja 3 momentissa. Eduskuntaa koskevassa 2 momentin poikkeuksessa todetaan nimenomaisesti, että lain säännöksiä valvonnasta sovelletaan vain, kun on kysymys eduskunnan tai sen toimielimen toiminnasta viranomaisena tai työnantajana. Sitä vastoin tuomioistuimia koskevassa 3 momentin soveltamisrajauksessa ei ole vastaavaa soveltamiskvalifiointia, vaan lain sanamuodon mukaan lain säännöksiä valvonnasta ei sovelleta tuomioistuinten toimintaan.

Hallituksen esityksessä (HE 19/2014 vp., s. 84) todetaan, että tuomioistuinten osalta rajaus koskee niiden lainkäyttötoimintaa, mutta ei esimerkiksi toimintaa työnantajana. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, ettei asiassa ole kysymys korkeimman oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden toiminnasta työnantajana.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, ettei edellä selostetulla hallituksen esityksen maininnalla ole tässä asiassa sellaista yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltaa lain selvästä sanamuodosta poikkeavasti laajentavaa vaikutusta, että sillä olisi toimivalta tutkia asia etenkin, kun otetaan huomioon hallituksen esitykseen sisältyvä maininta siitä, että tuomioistuinten toiminnan lainmukaisuutta valvovat perustuslain mukaan eduskunnan oikeusasiamies ja valtioneuvoston oikeuskansleri.

Otaen huomioon yhdenvertaisuuslain 18 §:n 3 momentin sanamuoto ja sen eroavaisuus 2 momenttiin verrattuna sekä perustuslain 108 ja 109 §:t, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta pitää ilmeisenä, ettei yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalla ole toimivaltaa valvoa korkeimman oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden toimintaa asiassa, jota hakemus koskee.

Johtopäätös

Hakemus koskee korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden menettelyä avoimien ovien päivän järjestämisessä, joten asia ei yhdenvertaisuuslain 18 §:n 3 momentin mukaan kuulu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltaan. Näin ollen puheenjohtajan on tullut päätöksellään hylätä hakemus lautakunnan toimivaltaan kuulumattomana.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan päätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen.

Lainkohdat

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 18 § 3 momentti

Laki yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta (1327/2014) 11 § 2 momentti, 13 §

Perustuslaki (731/1999) 108 §, 109 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhakuohjaus liitteenä.

Asian ovat päättäneet Tuomas Ojanen (puheenjohtaja), Paula Ilveskivi, Riitta-Maija Jouttimäki, Katja Leppänen ja Pirkko Mahlamäki. Asian esittelijä Juhani Kortteinen.